

УДК 015:061.1](477):[050:94(477.8-89)"1939/1941"]](045)

DOI: 10.36273/2076-9555.2024.3(332).46-52

*Лариса Дояр,**кандидатка історичних наук, доцентка,**завідувачка Державного архіву друку**Книжкової палати України,**e-mail: arkhiv@ukrbook.net**ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0789-2462>***Територіальні прирощення України
на початку Другої світової війни****в журнальній періодиці УРСР (1939—1941)***(за матеріалами журналів "Червоний хрест" та "Вільна Буковина")**

У редакційному вступі до жовтнево-листопадового номера за 1939 р. було подано загальну оцінку вересневих подій. Журнал писав, що Червона армія "простягнула руку допомоги трудящим Західної України і Західної Білорусії, зламала і скинула з їх шиї ненависне панське ярмо. По землі, що стогнала протягом віків, разом з гуркотом червоних танків і літаків пронеслася пісня волі. Стертий був з лиця землі штучний рубіж, що кривавою раною з'яв на живому тілі..." [18, с. 5]. У тексті передовиці також йшлося про те, що Червона армія на своєму шляху зустріла опір: "Оскаженілі недобитки презрених польської шляхти, жалюгідні залишки пихатої і бундючної польської армії з люттю приречених нападали на радянські війська... У цих боях ми понесли жертви. Були вбиті, були поранені" [18, с. 5].

Факт відчутних жертв осінньої військової кампанії СРСР проти Польщі 1939 р. похідно засвідчує у своїй статті секретар Городницького райкому Червоного Хреста Г. Грабовський (містечко Городниця Житомирської області до вересня 1939 р. стояло на радянсько-польському кордоні. — *Л. Д.*) [19, с. 15]. Автор, зокрема, зазначав, що місцевим сандружинцям довелося працювати і вдень і вночі: на аеродромі, вказуючи місця посадки для санітарних літаків, адже важкопоранених слід було доправляти у великі міста; у військовому шпиталі, де потрібно було доглядати за пораненими; у місцевій поліклініці [19, с. 15]. Як повідомляв С. Гордєєв у статті "Зустріч", червоноармійців поранених восени 1939 р. на Українському фронті, залізницею везли аж до Києва [15, с. 17].

Отже, перетин РСЧА польського кордону, що стався 17 вересня 1939 р., виходячи з контенту республіканського журналу "Червоний хрест", мав усі ознаки повномасштабної війни, навіть більше — після офіційного проголошення возз'єднання західноукраїнських земель з УРСР у регіоні розпочалася партизанська війна поляків проти "совєтів".

Сталінська політика з приєднання західних територій, розпочата у вересні 1939 р., тривала й у червні 1940 р. Саме тоді Червона армія, перетнувши кордон із Румунією, увійшла на буковинські землі та звільнила тамтешніх українців від визисків з боку румунської влади. Єдиним етнічним українським регіоном, куди напередодні гітлерівського вторгнення в СРСР не встигла завітати радянська влада з визвольною місією, було Закарпаття. Перебуваючи у складі Чехословаччини, після Мюнхенського дерибану своєї метрополії, регіон здобув автономію, а 15 березня 1939 р. проголосив державу "Карпатська Україна" на чолі з президентом А. Волошиним. Наступного дня в Закарпаття, зі згоди союзника Німеччини, увійшли угорські війська. Тож закарпатські українці після невдалої спроби створити власну державу опинилися під окупацією нацистської Угорщини, а до складу Великої України потрапили лише у червні 1945 р., коли Німеччина підписала Акт капітуляції у Другій світовій війні. Сусідня ж із Закарпаттям Буковина в серпні 1940 р. увійшла до складу УРСР.

Дуже швидко край, населений гуцулами, зазнав політичних, соціально-економічних і культурних змін. Як і Галичина, про яку йшлося вище, Буковина почала адаптуватися до стандартів нового життя: відбулася націоналізація землі,

* Закінчення. Початок див.: Вісник Книжкової палати. 2024. № 2. С. 45—48.

банків, заводів, було розпочато індустріалізацію та колективізацію селянських господарств, здійснено українізацію освітніх закладів і запроваджено безоплатну медицину. Водночас Буковина потрапила в орбіту всіх притаманних тоталітарному режимові Сталіна злочинів.

Своєрідним рупором культурних змін став літературно-художній журнал "Вільна Буковина". 72-сторінковий альманах, що виходив великим форматом і коштував 3 крб 50 коп., редагували й видавали у Чернівцях працівники місцевої друкарні.

Попри політичну назву, журнал був націлений на культурну тематику з виразним етнографічним спрямуванням. Альманах підтримував діячів української культури, друкував твори відомих митців та авторів-початківців. До складу редколегії входила знана письменниця О. Кобилянська, яка, без перебільшення, стала головним діамантом української літератури на Буковині. Власне, саме з цим пов'язаний короткий вік видання, адже побачило світ лише два номери: перший — у листопаді 1940 р., другий — у травні 1941 р. І якщо припинення друку в роки війни сталося з об'єктивних причин, то у повоєнний час, вочевидь, було пов'язано зі смертю Ольги Юліанівни у березні 1942 р.

Отже, альманах "Вільна Буковина" став не тільки раритетним виданням вітчизняного україномовного друку, а й вагомим фрагментом історичної пам'яті про талановиту письменницю часів українського модерну.

Слід зазначити, що О. Кобилянська була щирою прихильницею радянської влади — перетин румунського кордону РСЧА письменниця буквально сакралізувала, навівши безліч переконливих аргументів. У редакційному вступі до першого номера альманаху йшлося: "П'ятниця..."

Хто з буковинців тепер не знає, що означає п'ятниця! Де про цю п'ятницю незабутню не чути! Той, хто землю дістав, про п'ятницю згадує. Той, хто з тюрми вийшов, від сигуранци вивраний, знає про п'ятницю... В селі так і кажуть: "Тяжко жилося до п'ятниці, а в п'ятницю..." [20, с. 5]. У п'ятницю, 28 червня 1940 р., користуючись метафорою редколегії журналу, "над Буковиною сходило сонце", люди не спали, бо знали, що "ось-ось з-за Дністра рушать червоні полки і волю на знаменах принесуть". Відтоді, "кожен прожитий день був до історії записаний": у Чернівцях пожвавився рух — безробітні роботу мають і поспішають вулицями міста, між селянами розподілили поміщицьку землю, у школах, вперше в історії буковинського народу, залунала рідна мова, до університету "прийшло село, боязко поріг мармуровий переступивши" [20, с. 5]. У серпні 1940 р. О. Кобилянська зазначала: "Альманах "Вільна Буковина" — це перша ластівочка звільненої Буковини, що прилетіла, щоб щебетати нам про радість та життя людини, що не знає гніту. Вона прилетіла в той час, коли всі трудящі святкують ХХІІІ роковини Жовтневої революції..." [21, с. 6].

Позитивним наслідком діяльності нової влади також було названо вихід першого номеру "Вільної Буковини": літературне об'єднання, згуртоване навколо обласної газети "Радянська Буковина", поклато старт у справі "виявлення і виховання літературних і, взагалі, мистецьких сил Радянської Буковини" [20, с. 5]. Після обов'язкових для тих часів славословень на честь "батька народів" Сталіна та фотозображення Червоної площі у Чернівцях під час жовтневих свят, журнал умістив велику кількість прозових і поетичних творів тогочасної української молоді. Цікаво, що нові творчі сили, як-от М. Зозуля (с. Руський-Банилів), В. Товстюк (с. Ростоки), М. Кулик (с. Кліводин), С. Костецька (с. Виженки), О. Павлюк (с. Довгополе), П. Лазар (м. Чернівці) (вірш П. Лазара "Заклик" переклав з єврейської мови відомий український поет М. Терещенко) друкувалися разом із відомими авторами: М. Рильським, який тостував за "нашу Бесарабію" [22, с. 10], А. Малишом, що у казковому сні блукав там, "де журився Федькович, де скитався Франко", "співав коломийки на полтавський мотив" із чабанами галицьких полонин та "із гуцулами щиро танцював уночі" [23, с. 10].

Окрасою листопадового номера за 1940 р. стали кольорові портрети О. Кобилянської та Ю. Федьковича, чорно-білі репродукції картин

"Буковинська селянка" та "Буковинські хлоп'ята" (художник С. Шехтер). У травневому числі журналу за 1941 р. опубліковано фотоетюди "Весна на Гуцульщині", "Дівчина з Карпат" (художник А. Злаціна), малюнки буковинських майстрів пензля П. Видинівського ("Святкування Першотравня на Буковині в минулі роки") та Д. Богушанської ("Буковинка").

У листопадовому номері "Вільної Буковини" за 1940 р. йшлося про святкування 55-ї річниці літературної діяльності О. Кобилянської [24, с. 35]. Поетичну посвяту письменниці підготувала поетеса М. Пригара [25, с. 36]. У травневому часописі за 1941 р. було розміщено поему В. Петльованого "Початок пісні", перший розділ якої також присвячено О. Кобилянській [26, с. 78]. До журналу помістили й твори письменниці, зокрема оповідання "Банк рустикальний", у якому йшлося про астрономічний борг родичів, що дістався у спадок подружжю Петра, Докійки та їхніх чотирьох малолітніх дітей; меморат (нарис із правдивого

життя) "Зійшов з розуму", що оповідав про битву "москалів з австріяками" під час Першої світової війни (10—11 червня 1915 р.); нарис "На полях", що змальовував безпросвітне життя буковинської селянської родини, з якої знущалися і пани, відправивши їхнього сина до армії, і пропінатор Беньямін, котрий за безцінь викупив красенів-волів, пообіцявши посприяти "з поверненням сина". У другому числі часопису було надруковано ліричну повість О. Кобилянської "З юних літ Марії". Слід зазначити, що майданчиком для першого оприлюднення цього твору став саме журнал "Вільна Буковина". Окрім того, до травневого номера журналу за 1941 р. увійшов уривок із драми за однойменною повістю письменниці "У неділю рано зілля копала".

Поряд з ім'ям О. Кобилянської буковинці ставили ім'я іншої землячки, видатної письменниці Є. Ярошинської [27, с. 103—105]. Як і Кобилянська, вона ненавиділа дрібнобуржуазний світ, а в жанровому сенсі мала різні таланти — писала і поезію, і прозу, і публіцистику, і дитячі казки [27, с. 103]. На сторінках "Вільної Буковини" дослідниця І. Шкаровська проаналізувала ескіз Є. Ярошинської "Адресатка померла", новелу "В лісі" та повість "Перекінчики" [27, с. 103—105].

Зусиллями дослідника Е. Панчука журнал "Вільна Буковина" нагадав землякам про їхнього видатного письменника І. Воробкевича [28, с. 49]. На шпальтах альманаху надруковано його поезії "Буковино дорога!" та "Наш світ великий...". Дослідження про І. Воробкевича оприлюднив і О. Крицевий [29, с. 99—102]. Е. Панчуку також належать розвідки, присвячені Ю. Федьковичу [30, с. 63—66], І. Франку [31, с. 93—98], Лесі Українці та О. Кобилянській [32, с. 113—116].

Історико-етнографічний контент журналу репрезентовано стародавніми народними піснями

Буковини ("Сів горобчик, зажурився", "Буковино, ти зелена", "Я черетом качки гнала", "Журо ж моя, журо!", "Ой, кувала зозулечка", "На широкій полонинці овечки бав'єні", "Сонце гріє, вітер віє, там дівчина рожу сіє" та ін.) [33, с. 87—90] і розвідкою О. Морозова, присвяченою старовинному буковинському фольклору [34, с. 129—130].

На сторінках альманаху було надруковано народні пісні про Л. Кобилицю — очільника селянського повстання на Буковині (1844), неписьменного, але обраного народом депутата австрійського парламенту після європейської "Весни народів" (революції 1848 р.), який, не знаючи німецької мови, разом з усіма голосував за скасування кріпацтва в Галичині та Буковині [35, с. 59]. Член редколегії часопису Ю. Гордійчук розмістив оповідання "Лукине, легію наш!..", присвячене народному месникові та борцю за права буковинських селян [36, с. 60—62]. Поетичну "Повість про Лукину Кобилицю" Г. Брежньова було уміщено у травневому номері за 1941 р. [37, с. 37—41]. На сторінках альманаху побачив світ поетичний твір П. Тичини "Федькович у повстанця Кобилиці", у якому автор переповідав легенду про втечу малолітнього О.-Ю. Федьковича до загону народних месників на чолі з Л. Кобилицею [38, с. 30—31]. Десятилітній хлопчик не міг змиритися з насиллям, що вчиняв його батько, який служив у австрійській поліції.

Виразним історичним контентом позначено поезії П. Дорошка. У вірші "Буковина" автор змальовував, як його край спустошували авари, а згодом татари, турки, поляки [39, с. 19]. У баладі "Смерть Довбуша" поет створив героїчний образ одного з лідерів опришківського руху О. Довбуша і у формі легенди розповів про його загибель від рук зрадника (за схожих обставин загинув і подільський герой У. Кармалюк. — *Л. Д.*) [40, с. 26]. Умираючи, Олекса просив товаришів порубати його "на дрібний мак", щоб не дати панам змоги вчинити наругу над тілом [40, с. 26]. Пам'яті О. Довбуша присвятила поетичний твір і М. Пригара [41, с. 21]. Легенду про дивовижне воскресіння та повернення керівника опришківського руху до рідного села, "стрункого, як смерека і міцного, як дуб", у переповіданні старого гуцула умістив у своїх "Буковинських новелах" відповідальний редактор "Вільної Буковини" О. Носенко [42, с. 48—49].

Особливої цінності альманаху надавав письменницький епістолярій. Зокрема, під рубрикою "Публікується вперше" у "Вільній Буковині" побачив світ лист М. Коцюбинського до О. Коби-

лянської, написаний у Чернігові й датований 12 жовтня (за старим стилем) 1902 р. [43, с. 43]. Письменник надав високу оцінку повісті "Земля" та прохав надрукувати твір "Битва" в альманасі до пам'яті П. Куліша. М. Коцюбинський також просив дозволу на редагування твору, який в окремих місцях був писаний "незрозумілою мовою", себто буковинським діалектом, щоб зробити можливою його популяризацію "на усій Україні" [43, с. 43]. У другому номері часопису було надруковано лист Олени Пчілки до О. Кобилянської, написаний у Гадячі 16 жовтня 1913 р. — проникливий до сліз, адже мати нещодавно поховала дочку Лесю. Крім того, текст листа констатував "духовну спорідненість Ольги Кобилянської і Лесі Українки" [44, с. 117—118]. У цій рубриці також оприлюднено листа Ю. Федьковича до прогресивного німецького письменника Е.-Р. Нойбауера [45, с. 67].

У журналі "Вільна Буковина" було започатковано друк справжніх архівних матеріалів, як-от "Донесення Заставнянського повітового начальника Руфа від 19 вересня 1864 року", автор якого доповідав про дивну поведінку "спенсіонованого поручника Федина з Путилова" (йшлося про офіцера австрійської армії, українського письменника Ю. Федьковича, народженого у буковинському містечку Путилові. — *Л. Д.*) [46, с. 67—68]. Чиновник повідомляв, що Федин розмовляв мужицькою "руською" мовою, у вільний час носив гуцульський одяг і проводив дозвілля з простим народом [46, с. 67—68]. У відповідь на донесення Руф отримав кілька повідомлень, у яких йшлося про те, що Ю. Федькович помічений у "невідповідній для цісарсько-королівського офіцера поведінці", що він дивакуватий, бо носить мужицький одяг і святкує "різні національні свята та церковні урочистості, яких між гуцулами дуже багато" [46, с. 68]. Представники австрійської влади на Буковині писали, що "поручника Городинського з Федьковичів" нерідко помічали "між сільським народом у корчмі" [46, с. 68].

Отже, журнал "Вільна Буковина" вирізняється доволі цікавим контентом для сучасного дослідника міжвоєнної історії, етнографії, української культури, книговидавництва та періодичного друку в Україні. Часопис вважаємо раритетним, оскільки він мав обмежену кількість номерів і став першим літературно-мистецьким альманасом порадянщеної Буковини.

Висновки. Підсумовуючи результати дослідження, слід наголосити, що вітчизняна жур-

нальна періодика 1939—1941 рр. доволі швидко реагувала на тогочасні міжнародні та внутрішні події. Опрацьовані авторкою публікації часописів "Червоний хрест" і "Вільна Буковина" зафіксували найактуальніші на той момент факти перетину міждержавних кордонів із Польщею та Румунією,

збройних сутичок із регулярними частинами польської армії, втрат РСЧА живої сили тощо. Радянська періодика намагалася романтизувати військові події, використовуючи найкращі письменницькі та поетичні кадри, ідеалізуючи поточні зміни та оспівуючи славетне минуле України.

Список бібліографічних посилань

1. Дейвіс Н. Європа: Історія / [пер. з англ. П. Таращук]. Київ : Основи, 2001. 1463 с.
2. Куронь Я. Поляки та українці: важкий діалог. Київ : Дух і Літера, 2012. 264 с.
3. Сергійчук В. Український здвиг: Закерзоння. 1939—1947. Вид. 2-е, допов. Київ : Сергійчук М. І., 2011. 840 с.
4. Макар Ю., Горний М., Макар В., Салюк А. Від депортації до депортації. Суспільно-політичне життя холмсько-підляських українців (1915—1947). Дослідження. Спогади. Документи. Том 1. Дослідження. Чернівці : Букрек, 2011. 880 с.
5. Черкес М. Д. Закерзоння: історико-меморіальний нарис. Спогади. Львів : Край, 2006. 192 с.
6. Леонідов С. Варварський злочин "цивілізованих" панів. *Червоний хрест*. 1939. № 2. С. 13.
7. Демченко М. Нарівні з чоловіками. *Червоний хрест*. 1939. № 9. С. 2—3.
8. Сливінська О. Я — воїн Червоної Армії. *Червоний хрест*. 1939. № 9. С. 4.
9. Оповідання поранених героїв. *Червоний хрест*. 1939. № 9. С. 5—6.
10. Леонов Л. Донори на фронті. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 18.
11. Пишуть воїни-визволителі. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 19—20.
12. Дервісьє Л. Наші вірні помічники. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 8—9.
13. Оточені любов'ю. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 12—13.
14. Бондар Н. Десять днів у госпіталі. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 14.
15. Гордєєв С. Зустріч. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 17.
16. Розов Л. Слідом за червоними полками. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 11.
17. Сосюра В. Сестра. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 7.
18. Редакційна передовиця. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 5.
19. Грабовський Г. У колишньому прикордонному містечку. *Червоний хрест*. 1939. № 10—11. С. 15.
20. Над Буковиною сонце сходить. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 5.
21. Альманах "Вільна Україна"... Лист О. Кобилянської, 3 серпня 1940, Чернівці. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 6.
22. Рильський М. Гостям. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 10.
23. Рильський М. Гостям. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 10.
24. Гірська орлиця. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 35.
25. Пригара М. Ользі Кобилянській. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 36.
26. Петльований В. Початок пісні. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 78—80.
27. Шкаровська І. Є. І. Ярошинська. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 103—105.
28. Панчук Е. Ізидор Воробкевич (коротка згадка). *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 49.
29. Крицевий О. Ізидор Воробкевич. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 99—102.
30. Панчук Е. Нове про буковинського солов'я. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 63—66.
31. Панчук Е. Іван Франко і Буковина. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 93—98.
32. Панчук Е. Леся Українка і Ольга Кобилянська. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 113—116.
33. Старі народні пісні. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 87—90.
34. Морозов О. З старого буковинського фольклору. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 129—130.
35. З пісні про Лукіяна Кобилицю. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 59.
36. Гордійчук Ю. Лукине, легію наш!.. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 60—62.
37. Брежньов Г. Повість про Лукину Кобилицю. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 37—41.
38. Тичина П. Федькович у повстанця Кобилиці. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 30—31.
39. Дорошко П. Буковина. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 19.
40. Дорошко П. Смерть Довбуша. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 26.

41. Пригара М. Довбушева гора. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 21.
42. Носенко О. Буковинські новели. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 44—49.
43. Лист М. Коцюбинського до О. Кобилянської, 12.X.1902, Чернігів. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 43.
44. Лист Олени Пчілки до Ольги Кобилянської, 16.X.1913, Гадяч. *Вільна Буковина*. 1941. Травень. С. 117—118.
45. Лист Федьковича до Нойбауера, 17 травня 1876 р., Путилів. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 67.
46. Федькович і австрійські власті. *Вільна Буковина*. 1940. Листопад. С. 67—68.

Larysa Doiar,

PhD of Historical Sciences, Associate Professor,

Head of the State Printing Archive of the Book Chamber of Ukraine

***Territorial increase of Ukraine at the beginning
of World War II in the journal of the USSR (1939—1941)***

(based on the materials of the magazines "Red cross" and "Free Bukovina")

The presented article was prepared within the framework of the implementation of the annual plan of scientific work of the State Printing Archive of the Book Chamber of Ukraine: in the current year 2024, we are researching domestic prints of 1940, that is, the period of the Second World War and the post-war reconstruction of the Ukrainian SSR. Establishing the thematic and substantive priorities of the periodicals of the time, the author focused attention on such a defining aspect of national state-building as the territorial expansion of Soviet Ukraine at the initial stage of the Second World War. The article examines the problem of Western Ukrainian lands becoming part of the Ukrainian SSR, in particular, Eastern Galicia and Northern Bukovyna. The premise of the event was a bilateral conspiracy between Nazi Germany and the Soviet Union regarding the division of Europe into spheres of influence. The Soviet-German treaty of September 28, 1939 became a documentary post-factum confirmation of the event. A feature of the territorial changes of the Ukrainian SSR at that time was the inclusion of lands that, according to the Soviet-Polish treaty of August 16, 1945, Soviet Ukraine lost. We are talking about Nadsiany, Kholm region, Podlasie and Lemkiv region, which in 1939 entered the Ukrainian SSR, and in 1945 became part of the Polish People's Republic. The source base of the presented intelligence was made up of domestic periodicals, namely: the republican magazine "Red cross" for 1939 and the regional literary and artistic almanac "Vilna Bukovyna" for 1940—1941, which tell about the crossing by the Red Army of the Polish-Soviet and the Romanian-Soviet state borders and the events that resulted from it. The purpose of this investigation was to process the mentioned press releases by the method of content analysis.

Keywords: *historical research; periodicals of the Ukrainian SSR; territorial accretions of the Ukrainian SSR; republican magazine "Red cross"; literary and artistic almanac "Free Bukovyna"; content analysis*

References

1. Dejvis N. (2001). *Yevropa: Istoriya*. Kyiv: Osnovi.
2. Kuron Ya. (2012). *Polyaki ta ukrayinci: vazhkij dialog*. Kyiv: Duh i Litera.
3. Sergijchuk V. (2011). *Ukrayinskij zdvig: Zakerzonnya. 1939—1947*. Vid. 2-e, dopov. Kyiv: Sergijchuk M. I.
4. Makar Yu., Gornij M., Makar V. & Salyuk A. (2011). *Vid deportaciyi do deportaciyi. Suspilno-politichne zhittya holmsko-pidlyaskih ukrayinciv (1915—1947). Doslidzhennya. Spogadi. Dokumenti. Tom 1. Doslidzhennya*. Chernivci: Bukrek.
5. Cherkes M. D. (2006). *Zakerzonnya: istoriko-memorialnij naris. Spogadi*. Lviv: Kraj.
6. Leonidov S. (1939). Varvarskij zlochyn "civilizovanih" paniv. *Chervonij hrest*, 2, pp. 13.
7. Demchenko M. (1939). Narivni z cholovikami. *Chervonij hrest*, 9, pp. 2—3.
8. Slivinska O. (1939). Ya — voyin Chervonoyi Armiyi. *Chervonij hrest*, 9, p. 4.
9. Oповідання poranених геройів. (1939). *Chervonij hrest*, 9, pp. 5—6.
10. Leonov L. (1939). Donori na fronti. *Chervonij hrest*, 10—11, p. 18.
11. Pishut voyini-vizvoliteli. (1939). *Chervonij hrest*, 10—11, pp. 19—20.

12. Dervisye L. (1939). Nashi virni pomichniki. *Chervonij hrest*, 10—11, pp. 8—9.
13. Otocheni lyubov'yu. (1939). *Chervonij hrest*, 10—11, pp. 12—13.
14. Bondar N. (1939). Desyat dnev u hospitali. *Chervonij hrest*, 10—11, p. 14.
15. Gordyeyev S. (1939). Zustrich. *Chervonij hrest*, 10—11, p. 17.
16. Rozov L. (1939). Slidom za chervonimi polkami. *Chervonij hrest*, 10—11, p. 11.
17. Sosyura V. (1939). Sestra. *Chervonij hrest*, № 10—11, p. 7.
18. Redakcijnaja peredovicya. (1939). *Chervonij hrest*, 10—11, p. 5.
19. Grabovskij G. (1939). U kolishnomu prikordonnomu mistechku. *Chervonij hrest*, 10—11, p. 15.
20. Nad Bukovinoyu sonce shodit. (1940). *Vilna Bukovina*, listopad, p. 5.
21. Almanah "Vilna Ukrayina"... List O. Kobilyanskoyi, 3 serpnya 1940, Chernivci. (1940). *Vilna Bukovina*, listopad, p. 6.
22. Rilskij M. (1940). Gostyam. *Vilna Bukovina*, listopad, p. 10.
23. Rilskij M. (1940). Gostyam. *Vilna Bukovina*, listopad, p. 10.
24. Girska orlicya. (1940). *Vilna Bukovina*, listopad, p. 35.
25. Prigara M. (1940). Olzi Kobilyanskij. *Vilna Bukovina*, listopad, p. 36.
26. Petlovaniy V. (1941). Pochatok pisni. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 78—80.
27. Shkarovska I. (1941). Ye. I. Yaroshinska. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 103—105.
28. Panchuk E. (1940). Izidor Vorobkevich (korotka zhadka). *Vilna Bukovina*, listopad, p. 49.
29. Kricevij O. (1941). Izidor Vorobkevich. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 99—102.
30. Panchuk E. (1940). Nove pro bukovinskogo soloviya. *Vilna Bukovina*, listopad, pp. 63—66.
31. Panchuk E. (1941). Ivan Franko i Bukovina. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 93—98.
32. Panchuk E. (1941). Lesya Ukrayinka i Olga Kobilyanska. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 113—116.
33. Stari narodni pisni. (1941). *Vilna Bukovina*, traven, pp. 87—90.
34. Morozov O. (1941). Z starogo bukovinskogo folkloru. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 129—130.
35. Z pisni pro Lukiyana Kobilicyu. (1940). *Vilna Bukovina*, listopad, p. 59.
36. Gordijchuk Yu. (1940). Lukine, leginyu nash!.. *Vilna Bukovina*, listopad, pp. 60—62.
37. Brezhnov G. (1941). Povist pro Lukina Kobilicyu. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 37—41.
38. Tichina P. (1940). Fedkovich u povstancya Kobilici. *Vilna Bukovina*, listopad, pp. 30—31.
39. Doroshko P. (1940). Bukovina. *Vilna Bukovina*, listopad, p. 19.
40. Doroshko P. (1940). Smert Dovbusha. *Vilna Bukovina*, listopad, p. 26.
41. Prigara M. (1941). Dovbusheva gora. *Vilna Bukovina*, traven, p. 21.
42. Nosenko O. (1941). Bukovinski noveli. *Vilna Bukovina*, traven, pp. 44—49.
43. List M. (1940). Kocyubinskogo do O. Kobilyanskoyi, 12.X.1902, Chernigiv. *Vilna Bukovina*, listopad, p. 43.
44. List Oleni Pchilki do Olgi Kobilyanskoyi, 16.X.1913, Gadyach. (1941). *Vilna Bukovina*, traven, pp. 117—118.
45. List Fedkovicha do Nojbauera, 17 travnya 1876 r., Putiliv. (1940). *Vilna Bukovina*, listopad, p. 67.
46. Fedkovich i avstrijski vlasti. (1940). *Vilna Bukovina*, listopad, pp. 67—68.

Надійшла до редакції 15 лютого 2024 року

Свідоцтво про державну реєстрацію КВ № 21783-11683ПР від 31.12.2015.

Формат 60x84¹/₈. Ум. друк. арк. 6,05. Тираж 63 пр. Зам. 20.

Журнал надруковано на обладнанні Книжкової палати України

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 1954 від 24.09.2004.

До уваги читачів: електронний варіант журналу "Вісник Книжкової палати" ISSN 2076-9555 (онлайн-версія) розміщено на сайті Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в розділі "Наукова періодика України":

http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/VKP/index.html
